

ข้อกำหนดโครงการ (TOR)
โครงการวิจัยและนวัตกรรมเพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชนฐานราก
สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
ปีงบประมาณ ๒๕๕๙

๑. หลักการและเหตุผล

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ได้ดำเนินโครงการวิจัยและนวัตกรรม เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชนฐานราก นับแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๖ ถึงปัจจุบัน เพื่อตอบสนองนโยบายและยุทธศาสตร์แห่งรัฐ ในการสนับสนุนการพัฒนากำลังคนเพื่อตอบสนองต่อความต้องการพัฒนาประเทศ และส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษามีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก และสร้างกลไกเชื่อมโยงกับเครือข่ายชุมชนท้องถิ่น โดยนำองค์ความรู้จากผลงานวิจัยและพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นมาถ่ายทอดทักษะความรู้และเทคโนโลยีที่เหมาะสมแก่ชุมชน ให้สามารถยกระดับขีดความสามารถการผลิตและการจัดการของเศรษฐกิจชุมชน รวมถึงการสร้างมูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง เพิ่มโอกาสในการสร้างอาชีพ รายได้ และการพึ่งพาตนเอง ทำให้เกิดผลกระทบต่อ การสร้างความเข้มแข็งทางสังคมอย่างยั่งยืน

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้กำหนดให้มีการบูรณาการการดำเนินโครงการวิจัยฯ และเชื่อมโยงภารกิจผ่านกลไกเครือข่ายอุดมศึกษาเชิงพื้นที่ ๙ เครือข่าย/ภูมิภาคทั่วประเทศ เพื่อให้การบริหารงานวิจัยมีความคล่องตัว และเพิ่มประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมอบหมายให้เครือข่ายระดับ C (ระดับเครือข่ายเชิงประเด็น - Issue base) ซึ่งก็คือ เครือข่ายบริหารการวิจัย ให้ดำเนินภารกิจสร้างความร่วมมือกับนักวิจัยในสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นสมาชิกเครือข่ายฯ ดำเนินโครงการวิจัยตาม Strategy & Theme ประจำปีของเครือข่ายการวิจัยแต่ละแห่ง โดยในปีงบประมาณ ๒๕๕๙ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้มีการประสานนโยบายด้านการวิจัยกับสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ เพื่อดำเนินการวิจัยที่ตอบสนองต่อการใช้ประโยชน์ในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนฐานรากอย่างแท้จริง โดยสามารถนำผลงานวิจัย (Output) ไปถ่ายทอดองค์ความรู้ เทคโนโลยีให้แก่ชุมชน และขยายผลสู่การพัฒนาผลิตภาพ (Productivity) ของท้องถิ่น ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต ด้านสังคม-เศรษฐกิจ ผ่านกลไกการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับภาคประชาสังคม (Civil Society) อย่างเป็นระบบ

๒. วัตถุประสงค์ของโครงการ

๒.๑ เพื่อสนับสนุนงบประมาณโครงการวิจัยให้แก่สถาบันอุดมศึกษา สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ ชุมชนท้องถิ่น และภาคเอกชนส่วนภูมิภาค กำหนดแผนการดำเนินโครงการวิจัยที่สอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ของจังหวัดและท้องถิ่น โดยเน้นการพัฒนาโจทย์วิจัย จากปัญหาของชุมชน

๒.๒ เพื่อเสริมสร้างกลไกความร่วมมือในระบบเครือข่ายระหว่างสถาบันอุดมศึกษาชุมชนผู้ประกอบการ หน่วยงานระดับจังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อดำเนินการค้นหา กำหนดปัญหา-โจทย์วิจัย ที่มาจากประเด็นความต้องการของชุมชน เสริมสร้างกระบวนการวิจัย การประเมินผลการวิจัย และผลงานวิจัยที่ตอบสนองต่อการใช้ประโยชน์ในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนฐานรากอย่างแท้จริง

๒.๓ เพื่อสนับสนุนให้คณาจารย์ - นักวิจัยในสถาบันอุดมศึกษาดำเนินการศึกษาวิจัย โดยสามารถนำผลงานวิจัย (Output) ไปถ่ายทอดองค์ความรู้ เทคโนโลยีให้แก่ชุมชน และขยายผลสู่การพัฒนาผลิตภาพ (Productivity) ของท้องถิ่น ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต ด้านสังคม-เศรษฐกิจ ผ่านกลไกการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับภาคประชาสังคม (Civil Society) อย่างเป็นระบบ

๒.๔ เพื่อเสริมสร้างโอกาสและพัฒนาสมรรถนะ (Capacity Building) ให้แก่นักวิจัยรุ่นใหม่ในสถาบันอุดมศึกษาอย่างต่อเนื่อง

๒.๕ เพื่อพัฒนารูปแบบการวิจัยแบบมีส่วนร่วมระหว่างคณาจารย์ ประชาชน และเครือข่ายประชาสังคมอย่างยั่งยืน

๓. เงื่อนไขและขอบเขตการดำเนินงาน

๓.๑ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (เครือข่าย A) ดำเนินการวางแผนโครงการวิจัยที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศและยุทธศาสตร์การวิจัย รวมทั้งเป้าหมายของผลิตและผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม โดยมีกรอบงานวิจัยเพื่อการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการดำเนินโครงการวิจัย ๔ ด้าน คือ

๑) ด้านเกษตรกรรม เช่น การถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรม การพัฒนาสายพันธุ์/ผลผลิตให้มีคุณภาพสูงขึ้น การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ฯลฯ

๒) ด้านการแพทย์และสาธารณสุข เช่น การกำหนดมาตรฐานหรือมาตรการการป้องกัน/ลดความเสี่ยงด้านสาธารณสุข การวิจัยและพัฒนาเครื่องมือ/ผลิตภัณฑ์เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต ฯลฯ

๓) ด้านสมุนไพร-อาหาร เช่น การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ การลดต้นทุนในการผลิตสินค้าและบริการ หรือการส่งเสริมช่องทางการตลาด ฯลฯ

๔) ด้านการศึกษาและการสร้างสรรคการเรียนรู้ เช่น การพัฒนาคุณภาพชีวิต การเสริมสร้างโอกาสทางการเรียนรู้และการศึกษา การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ฯลฯ

๓.๒ เครือข่ายเพื่อการพัฒนาอุดมศึกษา (เครือข่าย B) จัดทำหลักเกณฑ์/แนวทางในการวิเคราะห์และคัดเลือกโครงการวิจัยที่เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและเศรษฐกิจฐานราก โดยเครือข่ายบริหารการวิจัย (เครือข่าย C) จัดทำเอกสารข้อเสนอโครงการนำเสนอต่อคณะกรรมการบริหารของเครือข่ายเพื่อการพัฒนาอุดมศึกษา (B) เพื่อพิจารณากลับกรอง ตรวจสอบโครงการ และงบประมาณก่อน แล้วจึงนำเสนอคณะกรรมการอำนวยการฯ ของ สกอ. (เครือข่าย A) ภายในเวลาที่กำหนด

๓.๓ ให้เครือข่ายเพื่อการพัฒนาอุดมศึกษา (B) สรุปรายละเอียด ข้อเสนอโครงการวิจัยและนวัตกรรมเพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชนฐานรากที่ผ่านการพิจารณาจากเครือข่ายบริหารการวิจัย (C) โดยแต่ละเครือข่ายต้องเสนอข้อเสนอโครงการวิจัย/โครงการวิจัย/โครงการพัฒนาศักยภาพนักวิจัย จำนวนไม่น้อยกว่า ๔ โครงการ โดยมีนักวิจัยเข้าร่วมโครงการไม่น้อยกว่า ๒ สถาบัน ทั้งนี้ ต้องมีคณะกรรมการเครือข่ายบริหารการวิจัย (C) ในการดำเนินการคัดเลือก-ประเมิน Concept Paper โดยหลักสำคัญคือ ชุมชนท้องถิ่นต้องเป็นผู้กำหนดประเด็นปัญหาโจทย์วิจัยให้นักวิจัย - เครือข่ายฯ ดำเนินการศึกษาวิจัย เพื่อให้ผลผลิต (Output) ตรงตามความต้องการของชุมชนเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดในพื้นที่รับผิดชอบ

๓.๔ เอกสารสรุปข้อเสนอโครงการ (Conclude of Concept Paper) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๙ ควรสอดคล้องกับยุทธศาสตร์รัฐบาลที่ยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากร่วมกับภาคเอกชนและภาคประชาสังคม เช่น การพัฒนาคุณภาพผลผลิตทางเกษตรกรรม ยกกระดับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมชุมชน/ท้องถิ่นโดยเทคโนโลยี และการจัดการพัฒนาคุณภาพระดับฝีมือแรงงาน เสริมสร้างรูปแบบอุตสาหกรรมบริการโดยเฉพาะการท่องเที่ยวที่มีมาตรฐาน เน้นเอกลักษณ์วัฒนธรรมไทย ควบคู่กับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เป็นต้น โดยเน้นการถ่ายทอดเผยแพร่องค์ความรู้ เทคโนโลยีฐานรากจากผลงานวิจัยสู่ชุมชน เพื่อส่งเสริมการเพิ่มผลผลิตด้วยฐานความรู้ (Values Creation from Knowledge Application) และสรรคสร้างสังคมที่มีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการแก้ไขปัญหา และพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชน/ท้องถิ่นอย่างเป็นระบบ

ตารางแสดงความเชื่อมโยงของเครือข่ายเพื่อการพัฒนาอุดมศึกษา (B) และเครือข่ายบริหารการวิจัย (C)

พื้นที่รับผิดชอบของ เครือข่าย	สถาบันอุดมศึกษาแม่ข่ายแต่ละระดับ	
	เครือข่ายเพื่อการพัฒนาอุดมศึกษา (B)	เครือข่ายบริหารการวิจัย (C)
เครือข่ายภาคเหนือตอนบน	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
เครือข่ายภาคเหนือตอนล่าง	มหาวิทยาลัยนเรศวร	มหาวิทยาลัยนเรศวร
เครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน	มหาวิทยาลัยขอนแก่น	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
เครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
เครือข่ายภาคกลางตอนบน	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ **
เครือข่ายภาคกลางตอนล่าง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี	มหาวิทยาลัยศิลปากร **
เครือข่ายภาคตะวันออก	มหาวิทยาลัยบูรพา	มหาวิทยาลัยบูรพา
เครือข่ายภาคใต้ตอนบน	มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์	มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
เครือข่ายภาคใต้ตอนล่าง	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย **

** สถาบันอุดมศึกษาผู้รับผิดชอบระดับเครือข่าย C ที่ไม่ได้เป็นสถาบันอุดมศึกษาแม่ข่ายระดับเครือข่าย B

๔. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๔.๑ เกิดกลไกความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาชุมชนด้วยการวิจัยในรูปแบบเครือข่ายระหว่างสถาบันอุดมศึกษา ชุมชน ผู้ประกอบการ หน่วยงานราชการส่วนภูมิภาค และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการศึกษาวิจัย และถ่ายทอดองค์ความรู้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจชุมชนอย่างเหมาะสม

๔.๒ เสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่กวิวิจัยในสถาบันอุดมศึกษา และสร้างความเข้าใจในการกำหนดงานวิจัยที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน และประเด็นยุทธศาสตร์ของจังหวัด

๔.๓ สร้างเครือข่ายประชาสังคม (Civil Society Network) ในการพัฒนากระบวนการผลิต เทคโนโลยี และวิธีการดำเนินงานที่เหมาะสมกับบริบทของท้องถิ่น โดยเฉพาะการลดต้นทุน (Cost) การเพิ่มผลผลิต (Productivity) สร้างมูลค่าเพิ่มผลิตภัณฑ์ชุมชน (Value Added) ซึ่งจะมีผลต่อการลดการนำเข้าเทคโนโลยี และวัตถุดิบของประเทศในระยะยาว

๔.๔ ทำให้ประชาชนในชุมชนท้องถิ่นมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น อันเกิดจากช่องทาง/โอกาสในการประกอบอาชีพ และรายได้ที่เพิ่มขึ้น

๔.๕ เกิดระบบการถ่ายโอนองค์ความรู้ เทคโนโลยี และทักษะที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชนฐานราก และมีการขยายผลต่อไปยังชุมชนอื่นๆ อย่างเป็นรูปธรรม

๕. กรอบระยะเวลาและขั้นตอนการดำเนินงาน

๕.๑ สกอ. (เครือข่าย A) จัดทำข้อกำหนดโครงการ (TOR) และเวียนแจ้งเครือข่ายเพื่อการพัฒนาอุดมศึกษา (B) และเครือข่ายบริหารการวิจัย (C) ทั้ง ๙ แห่ง ภายในเดือนตุลาคม ๒๕๕๘

๕.๒ เครือข่ายบริหารการวิจัย (C) จัดประชุมสถาบันอุดมศึกษาและนักวิจัยในเครือข่ายฯ เสนอเอกสารสรุปภาพรวมโครงการประจำปี และข้อเสนอโครงการวิจัย/โครงการวิจัย/โครงการพัฒนาศักยภาพนักวิจัย ทั้งนี้ ประเด็นปัญหา-โจทย์วิจัยต้องถูกกำหนดโดยชุมชน/ท้องถิ่น และดำเนินการคัดเลือก กลั่นกรองโครงการที่สอดคล้องกับการแก้ปัญหา-พัฒนาขีดความสามารถของชุมชน

๗. ผลผลิตและผลลัพธ์

๗.๑ ผลผลิต : ข้อเสนอโครงการวิจัย/โครงการวิจัย/โครงการพัฒนาศักยภาพนักวิจัย จำนวนรวมไม่น้อยกว่า ๙๐ โครงการ (๙ เครือข่าย) ที่ตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน ท้องถิ่น และสอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ของจังหวัด สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการผลิต ยกระดับขีดความสามารถด้านผลิตภาพของเศรษฐกิจชุมชน

๗.๒ ผลลัพธ์ : เกิดการถ่ายโอนองค์ความรู้ และเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนและสังคม เพิ่มโอกาสทางอาชีพและเพิ่มรายได้ พัฒนาสังคมสู่ระบบเศรษฐกิจที่พึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน รวมทั้งสถาบันอุดมศึกษามีกลไกเสริมสร้างสมรรถนะนักวิจัยรุ่นใหม่ พัฒนาความเข้มแข็งสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการที่ตอบสนองต่อการพัฒนาท้องถิ่น

๘. กำหนดเวลาและสถานที่ส่งข้อเสนอโครงการ

ให้เครือข่ายวิจัย (C) ทั้ง ๙ แห่ง จัดทำเอกสารข้อเสนอโครงการประจำปี ๒๕๕๙ ตามแบบฟอร์มที่กำหนด เพื่อสรุปยุทธศาสตร์และโครงการวิจัยฯ ที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ ๒๕๕๙ จำนวน ๑ ชุด พร้อม CD จำนวน ๑ แผ่น ส่งมายัง สำนักประสานและส่งเสริมกิจการอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ๓๒๘ ถนนศรีอยุธยา เขตราชเทวี กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐ โทรศัพท์ ๐๒-๖๑๐-๕๓๓๖ โทรสาร ๐๒-๓๕๔-๕๖๐๗
E-mail : research_ohed@hotmail.com ภายในวันที่ ๓๑ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๕๘ เป็นอย่างช้า
